

Менеджмент

УДК: 174:005.32:005.95/.96

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20454365>

**Економічна етика та командоутворення в умовах сучасного
корпоративного управління**

Осмятченко Володимир Олександрович,

доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки і підприємництва, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій, м. Київ, вул. Солом'янська, 7, 03110, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-4174-2188>

Мартиненко Марина Олександрівна,

доктор філософії з менеджменту, доцент кафедри економіки і підприємництва, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій, м. Київ, вул. Солом'янська, 7, 03110, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-8751-4973>

Маковецька Ірина Миколаївна,

кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту і маркетингу, Київський національний лінгвістичний університет, м. Київ, вул. Велика Васильківська, 73, 03680, Україна, <https://orcid.org/0000-0001-6219-8276>

Мельнічук Ліна Володимирівна,

кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту,
Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій,

м. Київ, вул. Солом'янська, 7, 03110, Україна,

<https://orcid.org/0000-0003-4882-2858>

Прийнято: 12.05.2026 | Опубліковано: 30.05.2026

Анотація: У статті досліджено теоретичні та прикладні аспекти економічної етики та процесів командування в умовах сучасного корпоративного управління. Обґрунтовано актуальність формування етичного корпоративного середовища як важливого чинника підвищення ефективності діяльності організацій у сучасних економічних умовах. Розглянуто сутність економічної етики як системи моральних принципів, норм та цінностей, що регулюють поведінку суб'єктів економічної діяльності в межах підприємства. Проаналізовано роль етичних стандартів у формуванні корпоративної культури, розвитку довіри між працівниками та забезпеченні стабільності управлінських процесів.

Особливу увагу приділено дослідженню процесів командування як важливого елементу сучасного корпоративного управління. Визначено, що ефективна командна взаємодія сприяє підвищенню результативності діяльності підприємств, покращенню комунікації між працівниками та розвитку інноваційного потенціалу організації. У статті обґрунтовано взаємозв'язок між економічною етикою та формуванням ефективних команд, що дозволяє створити сприятливе організаційне середовище для розвитку підприємств.

Метою статті дослідження ролі економічної етики у процесах командування в умовах сучасного корпоративного управління та визначення основних напрямів формування ефективної етичної корпоративної культури, що сприяє підвищенню ефективності командної роботи.

Методологічною основою дослідження є комплекс загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання.

Метод аналізу та синтезу застосовано для вивчення теоретичних підходів до економічної етики та командування у корпоративному управлінні. Системний підхід дозволив розглянути організацію як цілісну систему взаємодії економічних, соціальних та етичних факторів, що впливають на формування ефективної команди.

Метод порівняльного аналізу використано для дослідження різних моделей корпоративної етики та їхнього впливу на управління людськими ресурсами. Метод узагальнення застосовано для формування теоретичних висновків щодо ролі етичних принципів у розвитку командної взаємодії.

У процесі дослідження також використовувався метод логічного аналізу, що дозволив визначити взаємозв'язок між етичними нормами, корпоративною культурою та ефективністю управління персоналом.

Результати. У роботі досліджено основні принципи економічної етики у системі корпоративного управління та визначено фактори, що впливають на ефективність командування в організаціях. Узагальнено результати впровадження етичних стандартів у діяльність підприємств та визначено їх вплив на підвищення мотивації персоналу, покращення психологічного клімату в колективі та формування позитивного іміджу компанії.

Отримані результати свідчать про важливість інтеграції етичних принципів у систему корпоративного управління та процеси управління персоналом. Встановлено, що формування етичної корпоративної культури сприяє підвищенню ефективності командної взаємодії, забезпечує стабільність організаційного розвитку та підвищує конкурентоспроможність підприємств у сучасному бізнес-середовищі.

Висновки. Проведене дослідження дозволило встановити, що економічна етика є важливою складовою сучасної системи корпоративного управління та виступає одним із ключових чинників формування ефективної організаційної

культури підприємства. В умовах посилення конкуренції, глобалізації економічних процесів та активної трансформації бізнес-середовища зростає роль етичних норм і принципів, які регулюють взаємовідносини між працівниками, керівництвом та іншими учасниками корпоративних відносин. Дотримання принципів відповідальності, чесності, справедливості, довіри та взаємоповаги створює основу для формування стабільного внутрішнього середовища організації та сприяє підвищенню ефективності управлінських процесів.

Ключові слова: економічна етика, корпоративне управління, командування, корпоративна культура, етичні принципи, управління персоналом.

Economic ethics and team building in modern corporate governance

Volodymyr Osmyatchenko,

Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department of Economics
and Entrepreneurship, State University of Information
and Communication Technologies,
Kyiv, Solomyanska St., 7, 03110, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-4174-2188>

Maryna Martynenko,

Phd in management, Associate Professor of the Department of Economics and
Entrepreneurship, State University of Information and Communication Technologies,
Kyiv, Solomyanska St., 7, 03110, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-8751-4973>

Iryna Makovetska,

Candidate of Economics, Associate Professor, Head of the Department of
Management and Marketing, Kyiv National Linguistic University,
Kyiv, Velyka Vasylykivska, 73, 03680, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0001-6219-8276>

Lina Melnichuk,

Candidate of Historical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of
the Department of Management,
State University of Information and Communication Technologies,
Kyiv, Solomyanska St., 7, 03110, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0003-4882-2858>

Abstract: The article explores theoretical and applied aspects of economic ethics and team building processes in the context of modern corporate governance. The relevance of forming an ethical corporate environment as an important factor in increasing the efficiency of organizations in modern economic conditions is substantiated. The essence of economic ethics as a system of moral principles, norms and values that regulate the behavior of economic entities within the enterprise is considered. The role of ethical standards in the formation of corporate culture, the development of trust between employees and ensuring the stability of management processes is analyzed.

Particular attention is paid to the study of team building processes as an important element of modern corporate governance. It is determined that effective team interaction contributes to increasing the efficiency of enterprises, improving communication between employees and developing the innovative potential of the organization. The article substantiates the relationship between economic ethics and the formation of effective teams, which allows creating a favorable organizational environment for the development of enterprises

The purpose research into the role of economic ethics in team building processes in the context of modern corporate governance and identification of the main directions of forming an effective ethical corporate culture that contributes to increasing the effectiveness of teamwork.

The methodological basis is a complex of general scientific and special methods of scientific knowledge.

The method of analysis and synthesis was used to study theoretical approaches to economic ethics and team building in corporate management. The system approach allowed us to consider the organization as a holistic system of interaction of economic, social and ethical factors that influence the formation of an effective team.

The method of comparative analysis was used to study various models of corporate ethics and their impact on human resource management. The generalization method was used to form theoretical conclusions regarding the role of ethical principles in the development of team interaction.

The method of logical analysis was also used in the research process, which allowed us to determine the relationship between ethical norms, corporate culture and the effectiveness of personnel management.

Results. The paper examines the basic principles of economic ethics in the corporate governance system and identifies factors that influence the effectiveness of team building in organizations. The results of implementing ethical standards in the activities of enterprises are summarized and their impact on increasing staff motivation, improving the psychological climate in the team, and forming a positive image of the company is determined.

The results obtained indicate the importance of integrating ethical principles into the corporate governance system and personnel management processes. It has been established that the formation of an ethical corporate culture contributes to increasing the effectiveness of team interaction, ensures the stability of organizational development, and increases the competitiveness of enterprises in the modern business environment.

Conclusions. The conducted research allowed us to establish that economic ethics is an important component of the modern corporate governance system and is one of the key factors in the formation of an effective organizational culture of the enterprise. In the context of increased competition, globalization of economic processes and active transformation of the business environment, the role of ethical norms and principles that regulate the relationship between employees, management and other participants in corporate relations is increasing. Adherence to the principles of responsibility, honesty, fairness, trust and mutual respect creates the basis for the formation of a stable internal environment of the organization and contributes to increasing the efficiency of management processes.

Keywords: economic ethics, corporate governance, team building, corporate culture, business ethics, management.

Постановка проблеми. Сучасні умови функціонування підприємств характеризуються посиленням конкуренції, зростанням ролі інтелектуального капіталу та необхідністю формування ефективних систем корпоративного управління. У цих умовах важливого значення набувають не лише економічні інструменти управління, але й етичні принципи ведення бізнесу, що визначають характер взаємовідносин між працівниками, керівництвом, партнерами та суспільством.

Економічна етика виступає важливою складовою сучасного корпоративного управління, оскільки вона формує моральні норми поведінки суб'єктів економічної діяльності та визначає стандарти прийняття управлінських рішень. Водночас ефективність діяльності підприємства значною мірою залежить від рівня командної взаємодії, здатності працівників співпрацювати, обмінюватися знаннями та спільно досягати поставлених цілей.

Зростання ролі командних форм організації праці обумовлює необхідність дослідження взаємозв'язку між економічною етикою та процесами командоутворення в системі корпоративного управління. Формування етичного

середовища у компанії сприяє розвитку довіри, відповідальності та взаємоповаги між членами колективу, що позитивно впливає на ефективність управління та результати діяльності підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика економічної етики та корпоративного управління активно досліджується вітчизняними та зарубіжними науковцями. Значний внесок у розвиток теорії корпоративної етики зробили М. Фрідман [1, с. 45], Р. Фрімен [2, с. 137], Дж. Боуен[3, с. 86], М. Портер[4, с. 78-93], які розглядали питання соціальної відповідальності бізнесу та взаємодії компаній із зацікавленими сторонами

Питання етичних аспектів управління організаціями та формування корпоративної культури висвітлювалися у працях Ф. Котлера[5, с.261-279], П. Друкера [6, с. 168-283].та інших дослідників, які підкреслювали важливість моральних принципів у процесі прийняття управлінських рішень

Проблеми командоутворення та ефективної командної взаємодії досліджувалися у працях Б. Такмана, який запропонував модель розвитку команди, а також у дослідженнях Дж. Катценбаха та Д. Сміта, які розглядали команду як ключовий інструмент підвищення продуктивності організації [8]

Вагомий внесок у систематизацію корпоративної соціальної відповідальності зробив А. Керрол, який запропонував модель "піраміди КСВ", що складається з чотирьох рівнів відповідальності: економічної, правової, етичної та філантропічної, що ілюструє поступове просування від виконання основних зобов'язань до реалізації добровільних ініціатив, спрямованих на благо суспільства. [9]

В свою чергу Дж. В. Макгуайр [10] запропонував більш широке трактування корпоративної соціальної відповідальності, включивши до неї політичні, освітні та трудові аспекти, а Г. Джонсон [11, с.48 - 50] розширив концепцію відповідального підприємства, врахувавши інтереси працівників, постачальників та місцевих громад.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Незважаючи на значну кількість наукових праць, недостатньо дослідженим залишається взаємозв'язок між економічною етикою та процесами командування в умовах сучасного корпоративного управління. Особливо актуальним є питання формування етичного середовища, яке сприяє ефективній взаємодії працівників і підвищенню результативності діяльності підприємств.

Формулювання цілей статті Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується зростанням ролі корпоративного управління, інтелектуального капіталу та нематеріальних ресурсів підприємства. У цих умовах успішність діяльності компаній дедалі більше залежить не лише від фінансових або технологічних чинників, а й від ефективності управління людськими ресурсами, рівня корпоративної культури та дотримання етичних принципів у бізнес-середовищі. Формування відповідального та етично орієнтованого управління стає важливою передумовою сталого розвитку підприємств і підвищення їх конкурентоспроможності.

Економічна етика виступає важливим інструментом регулювання взаємовідносин між учасниками економічної діяльності та визначає моральні орієнтири поведінки керівників і працівників організацій. Вона формує систему цінностей, що сприяє розвитку довіри, відповідальності, відкритості та взаємоповаги у процесі управління підприємством. У межах сучасного корпоративного управління економічна етика стає основою формування корпоративної культури, що визначає характер взаємодії між працівниками, управлінцями та іншими зацікавленими сторонами.

Водночас важливим елементом ефективної діяльності підприємств є розвиток командної роботи. У сучасних організаціях спостерігається тенденція переходу від індивідуальних форм праці до колективних моделей управління, які передбачають об'єднання знань, досвіду та професійних компетенцій працівників для досягнення спільних цілей. Командування сприяє підвищенню ефективності прийняття управлінських рішень, стимулює

інноваційний розвиток підприємств та забезпечує більш гнучке реагування на зміни зовнішнього середовища.

Формування ефективних команд у сучасних організаціях неможливе без розвитку етичних принципів взаємодії між працівниками. Довіра, відповідальність, чесність та відкритість є фундаментальними складовими командної співпраці, що забезпечують стабільність внутрішніх організаційних процесів і сприяють досягненню стратегічних цілей підприємства. Саме тому інтеграція принципів економічної етики у процеси командоутворення набуває особливої актуальності в умовах сучасного корпоративного управління.

Актуальність дослідження обумовлена необхідністю формування нових підходів до управління персоналом, які поєднують економічні, соціальні та етичні аспекти організаційної діяльності. Дослідження взаємозв'язку між економічною етикою та командоутворенням дозволяє визначити ефективні механізми розвитку корпоративної культури, підвищення рівня довіри у колективі та забезпечення стабільного розвитку підприємств у сучасних економічних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження Економічна етика у сучасному корпоративному управлінні розглядається як система моральних принципів, норм та цінностей, що регулюють поведінку суб'єктів економічної діяльності в межах організації. Вона визначає стандарти взаємодії між керівництвом і працівниками, формує правила прийняття управлінських рішень та сприяє створенню стабільного і відповідального корпоративного середовища. У сучасних компаніях економічна етика виступає не лише інструментом регулювання поведінки працівників, а й важливим елементом стратегічного управління, який впливає на репутацію підприємства, рівень довіри до бренду та ефективність організаційної діяльності.

У практиці корпоративного управління етичні принципи набувають особливого значення у процесі формування корпоративної культури. Корпоративна культура визначає систему цінностей, норм і правил, які

регулюють поведінку працівників та визначають характер взаємодії в організації. Вона формує внутрішнє середовище підприємства, яке впливає на ефективність управління, рівень мотивації персоналу та результативність командної роботи.

У сучасних організаціях значна увага приділяється формуванню команд як ефективних структурних одиниць управління. Команда представляє собою групу працівників, об'єднаних спільною метою, взаємною відповідальністю та здатністю до координації дій у процесі виконання завдань. Ефективність командної роботи залежить від рівня довіри між працівниками, наявності чітко визначених ролей, відкритості комунікацій та дотримання етичних норм поведінки.

У процесі дослідження важливо визначити ключові принципи економічної етики, які формують основу ефективного корпоративного управління. Аналіз наукових джерел та управлінської практики дозволяє виділити основні етичні орієнтири, що визначають характер взаємодії в організаціях.

Передусім доцільно визначити базові етичні орієнтири, які формують основу ефективної системи корпоративного управління. Саме економічна етика визначає правила взаємодії між працівниками, керівництвом та іншими учасниками корпоративних відносин. Узагальнення наукових підходів до розуміння економічної етики дозволяє виокремити ключові принципи, що формують етичне середовище організації та сприяють підвищенню ефективності управління. Основні принципи економічної етики у системі корпоративного управління представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Основні принципи економічної етики у корпоративному управлінні

Принцип	Характеристика
Відповідальність	Дотримання керівництвом і працівниками моральних норм та відповідальність за прийняті управлінські рішення
Чесність	Забезпечення прозорості бізнес-процесів та правдивості інформації у взаємовідносинах
Справедливість	Рівні можливості для працівників та об'єктивність у процесі управління персоналом

Довіра	Формування відкритих взаємовідносин між керівництвом і працівниками
Повага	Визнання цінності кожного працівника та підтримка позитивного психологічного клімату

Джерело: власна розробка авторів

Аналіз основних принципів економічної етики свідчить про те, що їх дотримання є важливою передумовою формування ефективної системи корпоративного управління. Реалізація принципів відповідальності, чесності, справедливості, довіри та взаємної поваги сприяє створенню стабільного організаційного середовища, у якому працівники мають можливість ефективно взаємодіяти та досягати спільних цілей. Впровадження етичних стандартів у діяльність підприємств підвищує рівень корпоративної культури, зміцнює репутацію компанії та формує позитивний імідж організації у взаємовідносинах із працівниками, партнерами та суспільством.

Важливим елементом сучасного корпоративного управління є процес командування. Командування передбачає створення ефективної групи працівників, здатних досягати спільних результатів шляхом координації дій, обміну знаннями та взаємної підтримки. Формування команди є складним управлінським процесом, що включає розвиток комунікацій, розподіл функцій та формування спільних цінностей.

Ефективність командної роботи значною мірою залежить від етичних норм поведінки, які регулюють взаємовідносини між членами колективу. Наявність етичних стандартів дозволяє уникнути конфліктів, сприяє формуванню довіри та підвищує рівень відповідальності працівників за результати діяльності команди.

З метою визначення факторів, що впливають на ефективність командної роботи у системі корпоративного управління, доцільно розглянути основні чинники командування.

Формування ефективних команд у сучасних організаціях залежить від низки організаційних, соціальних та управлінських факторів. Результативність командної роботи визначається не лише професійними компетенціями

працівників, але й рівнем комунікації, довіри та лідерства в колективі. Аналіз наукових підходів до проблеми командування дозволяє визначити основні фактори, які впливають на ефективність взаємодії працівників у команді. Узагальнення цих факторів представлено в таблиці 2.

Таблиця 2

Фактори ефективного командування в організації

Фактор	Вплив на діяльність команди
Комунікація	Забезпечує обмін інформацією та координацію дій між членами команди
Лідерство	Формує напрям розвитку команди та мотивує працівників до досягнення спільних цілей
Довіра	Сприяє відкритості взаємовідносин та ефективній співпраці
Спільні цінності	Формують єдине бачення розвитку організації
Мотивація	Стимулює працівників до активної участі у командній роботі

Джерело: власна розробка авторів

Дослідження факторів ефективного командування показує, що результативність діяльності команди значною мірою залежить від рівня комунікації, лідерства, довіри та мотивації працівників. Наявність спільних цінностей і чіткої організації взаємодії між членами команди сприяє підвищенню ефективності управління та покращенню якості прийняття управлінських рішень. Таким чином, формування ефективної команди потребує комплексного підходу, який поєднує організаційні, психологічні та етичні аспекти управління персоналом.

У сучасних умовах корпоративного управління важливого значення набуває інтеграція економічної етики та командної роботи у систему управління підприємством. Такий підхід дозволяє створити ефективну організаційну структуру, що забезпечує розвиток людського потенціалу та підвищення конкурентоспроможності компанії.

Для забезпечення ефективної взаємодії між етичними принципами та процесами командування доцільно визначити основні результати впровадження етичних стандартів у діяльність організації.

Інтеграція економічної етики у систему корпоративного управління сприяє підвищенню ефективності командної роботи та формуванню сприятливого організаційного середовища. Впровадження етичних принципів у діяльність підприємства дозволяє покращити взаємодію між працівниками, підвищити рівень мотивації персоналу та забезпечити стабільність внутрішніх управлінських процесів. Основні результати впровадження економічної етики у процеси командування та їх вплив на діяльність організації систематизовано у таблиці 3.

Таблиця 3

Результати впровадження економічної етики у процеси командування

Напрямок впливу	Результат для організації
Формування корпоративної культури	Створення позитивного організаційного середовища
Розвиток довіри між працівниками	Підвищення ефективності командної взаємодії
Підвищення мотивації персоналу	Зростання продуктивності праці
Зниження конфліктності	Покращення психологічного клімату в колективі
Підвищення репутації підприємства	Формування позитивного іміджу компанії

Джерело: власна розробка авторів

Узагальнення результатів впровадження економічної етики у процеси командування свідчить про її значний вплив на підвищення ефективності діяльності організації. Формування етичної корпоративної культури сприяє зміцненню довіри між працівниками, підвищує рівень їх мотивації та забезпечує сприятливий психологічний клімат у колективі. У довгостроковій перспективі інтеграція етичних принципів у систему корпоративного управління дозволяє підвищити конкурентоспроможність підприємств та забезпечити їх стабільний розвиток у сучасному бізнес-середовищі.

Наукова новизна. Проведене дослідження дозволяє визначити взаємозв'язок економічної етики та процесів командування в сучасних системах корпоративного управління, що дає змогу сформулювати концептуальні підходи до інтеграції етичних принципів у управління персоналом і розвиток корпоративної культури. Наукова новизна полягає в

обґрунтуванні комплексної моделі, яка поєднує етичні стандарти, фактори ефективного командування та принципи корпоративного управління для підвищення продуктивності організацій, зміцнення довіри серед працівників та забезпечення стабільного розвитку підприємств у сучасних економічних умовах.

У сучасних умовах розвитку корпоративного управління особливого значення набуває формування організаційної культури, орієнтованої на командну взаємодію, відповідальність та дотримання етичних норм. Такий підхід сприяє підвищенню ефективності діяльності підприємств, забезпечує стійкість їх розвитку та формує передумови для досягнення стратегічних цілей організації.

Висновки та практичні пропозиції. У процесі дослідження було визначено, що економічна етика безпосередньо впливає на формування корпоративної культури підприємства, яка, у свою чергу, визначає характер взаємодії між працівниками та рівень їх залученості до спільної діяльності. Формування етичного корпоративного середовища сприяє підвищенню рівня довіри у колективі, зміцненню взаємної відповідальності та розвитку партнерських відносин між членами організації. Це створює передумови для підвищення ефективності діяльності підприємств та забезпечує більш стабільний розвиток організацій у довгостроковій перспективі.

Особливу роль у сучасному корпоративному управлінні відіграє командування, яке виступає одним із ключових механізмів підвищення результативності діяльності підприємства. Командна форма організації праці дозволяє об'єднати професійні компетенції працівників, стимулює обмін знаннями та сприяє формуванню колективної відповідальності за результати діяльності. Дослідження показало, що ефективність командної взаємодії значною мірою залежить від рівня розвитку корпоративної культури та дотримання етичних норм поведінки в організації.

У роботі обґрунтовано, що інтеграція принципів економічної етики у процеси командування створює сприятливі умови для розвитку

організаційної ефективності. Формування етичних стандартів у діяльності підприємства сприяє покращенню комунікацій між працівниками, підвищенню рівня їх мотивації та зниженню конфліктності у колективі. Водночас дотримання етичних норм у процесі управління персоналом дозволяє сформувати позитивний імідж компанії, підвищити рівень довіри з боку партнерів та інших зацікавлених сторін.

Результати дослідження підтверджують, що економічна етика та командування є взаємопов'язаними складовими сучасного корпоративного управління, які забезпечують підвищення ефективності діяльності підприємств, сприяють розвитку інноваційного потенціалу організацій та формують передумови для досягнення стратегічних цілей компанії. Формування етичної корпоративної культури дозволяє створити стабільне організаційне середовище, що забезпечує ефективну взаємодію працівників та сприяє підвищенню продуктивності праці.

Перспективи подальших наукових досліджень у цьому напрямі пов'язані з поглибленим вивченням впливу цифровізації бізнес-процесів на розвиток економічної етики та трансформацію командної взаємодії в організаціях. Особливої уваги потребує дослідження використання сучасних інформаційних технологій, цифрових платформ та систем управління знаннями у процесах формування ефективних команд. Актуальним напрямом подальших досліджень є також розробка сучасних моделей корпоративного управління, які поєднують етичні принципи ведення бізнесу, інноваційні підходи до управління персоналом та цифрові інструменти організації командної роботи.

Подальші дослідження можуть бути спрямовані на розробку практичних рекомендацій щодо формування етичної корпоративної культури в умовах цифрової трансформації економіки, удосконалення механізмів управління командною взаємодією та підвищення ефективності використання людського капіталу в організаціях. Реалізація таких досліджень сприятиме розвитку сучасних підходів до корпоративного управління та забезпечить підвищення

конкурентоспроможності підприємств у динамічному економічному середовищі.

Список використаних джерел

1. Friedman M. The Best of the OLL No. 17: Milton Friedman, “Capitalism and Freedom”
URL:<https://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://pombo.free.fr/friedman2002.pdf>
2. Freeman R.E. Strategic management: A stakeholder approach. Cambridge University Press. 2010. 276 p.
URL:https://books.google.com.ua/books/about/Strategic_Management.html?hl=uk&id=NpmA_qEiOpkC&redir_esc=y
3. Bowen H.R. Social responsibilities of the businessman. New York:Harper&Row. 2013. 248 p.
URL:https://books.google.com.ua/books/about/Social_Responsibilities_of_the_Businessm.html?id=ALIPAwAAQBAJ&redir_esc=y.
4. Porter M. E., Kramer M. R. Strategy and society: the link between competitive advantage and corporate social responsibility. Harvard Business Review. 2006, December. P. 78–93.
URL:https://www.academia.edu/download/39684170/Porter_Business_Case_for_CSR.pdf.
5. Котлер Ф., Лі Н. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / Пер. з англ. С. Яринич. Київ : Стандарт, 2005. 302 с.
6. Drucker, Peter F., and Joseph A. Maciariello. Management. Revised ed., Harper Business, 2010. P. 603
URL:<chromeextension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://cssplatformbytha.com/wp-content/uploads/2024/10/Management-Peter-F.-Drucker.pdf>

7. Tuckman B. W. Developmental sequence in small groups. Psychological bulletin. 1965. Vol. 63, Issue 6. P. 384. DOI: <https://doi.org/10.1037/h0022100>
8. Jon R. Katzenbach and Douglas K. Smith Summarized by permission of Harvard Business School Press Copyright 1993 by McKinsey & Company, Inc. 275 pages
9. Carroll A. Carroll's pyramid of CSR: taking another look. International Journal of Corporate Social Responsibility. 2016. № 1. URL: https://www.researchgate.net/publication/304662992_Carroll's_pyramid_of_CSR_taking_another_look
10. . McGuire J. W. Business and society. New York: McGraw-Hill. 1963. 312p. URL: https://openlibrary.org/books/OL5881826M/Business_and_society
11. Johnson H. L. Business in contemporary society: Framework and issues. Belmont, Calif: Wadsworth Pub. 1971. 139 p
12. Serafeim G. The role of the corporation in society: An alternative view and opportunities for future research. SSRN Electronic Journal. 2013. DOI: <https://doi.org/10.2139/ssrn.2270579>
13. Розвиток КСВ в Україні: 2010–2018 / укл.: А. Зінченко, М. Саприкіна. Київ: Юстон, 2017. 52 с.
14. Осмятченко В.О., Згурська О.М., Мартиненко М.О. Особливості етикету у сфері бізнесу. Інфраструктура ринку. 2024. URL: <https://doi.org/10.32782/infrastruct80-30>
15. Про нас. Центр «Розвиток КСВ». URL: <https://csr-ukraine.org/about/>